

Maahanmuuton kustannukset ja hyödyt tutkitaan

Vuonna 1990 Suomessa asui noin 22 000 ulkomaan kansalaista ja lähes 60 000 ulkomailla syntynyttä. Nämä ulkomaalaiset eivät ole muuttaneet Suomeen suurina ryhminä, vaan henkilökohtaisista syistä yksitellen. Maahan muuttava siirtolaisväestö merkitsee koulutus- ja työvoimapolitiittista haastetta Euroopan yhteisön työmarkkinatilanteen muuttuessa 1992 ja ulkomaalaisperäisen väestön lisääntyessä eri ammateissa ja sosiaaliryhmissä. Vaikka Suomessa asuvien ulkomaalaisten sosioekonominen asema on keskimäärin korkeampi kuin suomalaisten, jo nyt eri kansallisuudet toimivat statukseltaan erilaisissa ammateissa.

Suomessa asuvan ulkomaalaisväestön kansantaloudellisia ja väestöllisiä kustannuksia tai hyötyjä ei kuitenkaan ole toistaiseksi tutkittu. Julkisuudessa ja tiedotusvälineissä on lähes yksinomaan puhuttu siitä, mitä turvapaikanhakija ja pakolainen maksaa yhteiskunnalle. On totta, että pitkän aikaa maahantulijoiden tarpeet ovat suuremmat kuin heidän työpanoksensa, mutta toistaiseksi ei ole olemassa juuri mitään arvioita siitä, mitä hyötyä maahanmuuttajista olisi Suomelle pitkällä tähtäyksellä.

Erityistä huomiota on kiinnitetty Suomen pakolaisväestön asettamiin paineisiin valtiontaloudelle. Ilta-Sanomien (15.4.91) laskelmien mukaan Suomen valtio käyttää

tänä vuonna pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin yli 450 miljoonaa markkaa. Suurimman menoerän pakolaisista ja turvapaikanhakijoista maksaa sosiaali- ja terveysministeriö. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoon kuuluu mm. asuminen vastaanottokeskuksissa, terveystarkastukset, oikeusapupalvelut sekä vastaanottokeskusten henkilökunnan palkat ja hallinnolliset kulut.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden koulutusta valtio maksaa sekä opetus- että työministeriön hallinnonaloilta. Opetusministeriö maksaa pakolaislasten peruskoulutusta noin 5 miljoonalla markalla ja työministeriö puolestaan kustantaa aikuisten pakolaisten koulutusta tänä vuonna 51,8 miljoonalla markalla. Koulutus on lähinnä ammattikoulutusta.

Hallinnolliseen toimintaan ja päätöksentekoon sisältyy olennaisena osana toiminnan systemaattinen seuranta ja onnistuneisuuden arviointi. On ilmeistä, että tietoa tarvitaan mm. maahanmuuton demografisista taustamuuttujista, muuttajien koulutuksesta, sijoittumisesta työmarkkinoille sekä työnantajien, työvoimaan kuuluvien ja päätöksentekijöiden suhtautumisesta maahanmuuton kansantaloudellisiin ja väestöllisiin vaikutuksiin.

Siirtolaisuusinstituutti on käynnistämässä yhteistyössä opetusministeriön ja työministeriön kanssa tutkimushanketta

tämän tiedon tuottamiseksi. Kysymyksessä on vertailututkimus siinä mielessä, että tutkitaan maahanmuuton ja eri yhteiskuntapoliittisten toimintavaihtoehtojen hyötyjä ja kustannuksia; toisaalta pyritään ohjaamaan ja kehittämään yhteiskunnallisten palvelujen toimeenpanoa ja saadaan tietoa näiden toimenpiteiden toteutumisesta.

Hanke täyttää olennaisen tutkimusaukon suomalaisen muuttoliiketutkimuksen

kentässä. Lisäksi tutkimuksen mittaus- ja tutkimusmenetelmät ovat avuksi kehitetäessä kansantaloudellista tutkimusta entistä paremmin yhteiskunta- ja koulutus-suunnittelua palvelevaksi. Esiselvityksen tavoitteena on täsmentää käytettäviä käsitteitä, luoda teoreettinen malli, testata työhypoteeseja mallin avulla ja tuottaa tietoa ajankohtaiseen keskusteluun.

Timo Virtanen

Addis Abeban yliopiston apulaisprofessori *Yusuf Omer Abdi* toimii pakolaisasioiden konsulttina Suomen Mielenterveysseurassa. Hän luennoi maaliskuussa Siirtolaisuusinstituutissa pakolaisten psykososiaalisesta sopeutumisesta.